

JOROINEN – Liikuttavan hyvä

Joroisten kunnan strategia 2022–2030

Arvostamme

Yhteistyökykyä

Tahtotila, ratkaisukeskeisyys, toisten arvostaminen ja kuuntelu, aito vuorovaikutus, reagointi, tarvittaessa nopea päätöksenteko

Yhteisöllisyyttä

”Joroisten henki”, auttaminen, välittäminen, huolehtiminen, kotiseutuylpeys

Turvallisuutta

Talouden tasapaino, pieni ja välittävä yhteisö kaikenikäisille, liikenneturvallisuus

Luontoa ja harrastamista

Monipuoliset liikunta- ja harrastusmahdollisuudet, luonnon arvostaminen, matkailu ja kulttuuri

Strategiset päämäärät

JOROINEN tunnetaan houkuttelevasta ja turvallisesta ympäristöstään asua ja yrittää

KUNNASSA toimitaan yhteistyössä kehittyen, kestävä talous huomioiden

KUNTALAISTEN palveluiden laadusta ei tingitä

HYVINVOINTIA saamme luonnosta, liikunnasta ja kulttuurista

Strategia

KUNTA järjestää toimivat peruspalvelut kustannustehokkaasti itse tai yhteistyössä lähikuntien ja sidosryhmien kanssa

KUNNAN tavoitteena on ylijäämäinen ja kestävä talous, jolla pyritään kehittämään elinvoimainen toimintaympäristö elinkeinoelämälle

KUNNASSA on houkuttelevat vapaa-ajan mahdollisuudet kunnan sekä kolmannen sektorin ylläpitäminä ja järjestäminä

Strategiset kärkitoimenpiteet

TEHDÄÄN aktivoiva elinkeino-ohjelma

KEHITETÄÄN kunnan molempien taajamien viihtyisyyttä ja mahdollistetaan kylien kehittäminen

LAADITAAN kehittämissuunnitelma VT5-risteysalueen, lento-kentän, sataman ja Kotkatharjun alueelle

EDISTETÄÄN henkilöstön hyvinvointia

VAHVISTETAAN omaa lukiota ja ylläpidetään toisen asteen koulutuksen saavutettavuutta

Sisällys

1	Kuntastrategian perusteet	3
2	Joroisten kuntastrategian toimeenpano ja seuranta.....	3
3	Joroisten kunnan kuntastrategia vuosille 2022 – 2030	4
3.1	Kuntamme Keski-Savossa.....	4
3.2	Nykytila	4
3.3	Tulevaisuuden haasteet.....	4
4	Kuntastrategian toimenpiteet ja päämäärät.....	6
4.1	Viihtyisä, turvallinen ja esteetön asuinympäristö.....	6
4.2	Yritysmuutos ja elinvoima	6
4.3	Vakaa talous	7
4.4	Oma lukio	7
4.5	Laadukas perusopetus.....	7
4.6	Toimivat peruspalvelut – sujuva arki	7
4.7	Terveelliset elämäntavat ja kannustaminen harrastuksiin	7
4.8	Henkilöstön hyvinvointi ja työtyytyväisyys.....	8
4.9	Kuntaan muuttavat maahanmuuttajat	8
4.10	Työllisyys ja työllistäminen.....	8
4.11	Hanketoiminta	8

1 Kuntastrategian perusteet

Kuntalain 7 luvun 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
- 4) omistajapolitiikka
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

2 Joroisten kuntastrategian toimeenpano ja seuranta

Strategia ohjaa vuosittain talousarvion toimintasuunnitelman laadintaa. Toimialat ottavat strategiassa määritellyt tavoitteet huomioon.

- Strategian toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä sekä toimialoilla lisäksi tarpeen mukaan.
- Valtuusto arvioi strategian toteutumista valtuustokauden puolivälissä ja tekee tarvittaessa tarkennuksia sisältöön.
- Strategian toteutumista seurataan päivittäisessä työssä sekä muutamilla avainmuuttujilla ja tunnusluvuilla, joita ovat esimerkiksi kunnan väkiluku ja muuttotase, verokertymä, velka/asukas, vuosikate/poistot, työpaikkojen määrä, työllisyysaste ja työttömien määrä sekä aloittaneiden yritysten määrä.
- Lisäksi strategian seuraamiseksi voidaan tehdä erillistä tiedonkeruuta mm. asukaskokemuskyselyn, valtuuston itsearviointin tai laajemman tilastollisen tarkastelun muodossa.

3 Joroisten kunnan kuntastrategia vuosille 2022 – 2030

3.1 Kuntamme Keski-Savossa

Joroisten kunta on perustettu vuonna 1631 ja se täytti viime vuonna 390 vuotta. Joroinen oli aiemmin osa Etelä-Savoa, lähimpinä yhteistyökumppaneina Juva ja Rantasalmi (JJR-yhteistyö). Kunta siirtyi Pohjois-Savon maakuntaan 1.1.2021. SOTE-yhteistyön lisäksi monia kunnan toimintoja järjestetään yhteistyössä Keski-Savon tai Varkauden kanssa (esim. Keski-Savon jätehuolto, elinkeinotoimi, Keski-Savon ympäristötoimi ja rakennusvalvonta). Yhteistyö on sujunut hyvin ja se on mahdollistanut kunnan tuottamien palveluiden määrän ja laadun paranemisen.

Joroisten maatalous on aina ollut vahvaa tukeutuen alueen erinomaisiin ja monipuolista viljelyä mahdollistaviin peltoihin. Teollisuuden pitkät perinteet pohjautuvat Varkauden teollisuuskaupungin ympäristönsä säteileviin mahdollisuuksiin.

3.2 Nykytila

Joroinen on Pohjois-Savon uusin tulokas ja sen eteläisin kunta. Osana Pohjois-Savoa olemme vahvemmin kytkettynä Varkauden talousalueeseen ja Kuopioon. Kuntamme väkiluku on ollut viime vuosien ajan laskeva ja oli vuoden 2021 lopussa 4 626 henkilöä (lähde: Tilastokeskus). Kesä- ja kausiasukkaat lisäävät asukasmäärän osaksi aikaa vuodesta.

Joroisten kunnassa on kaksi taajamaa: kirkonkylä ja Kuvansi. Kuvansissa toimii oma asukasyhdistys. Kunnassa on lisäksi 22 kylää. Kaitaisten, Kerisalon, Kolman, Koskenkylän sekä Maaveden kylillä toimii omat kyläyhdistykset. Maanteitse välimatkat kirkonkylälle ovat kohtuullisen pitkiä, johtuen alueen runsaista vesistöistä. Kunnan pinta-alasta (noin 712 km²) on noin viidennes vesistöjen muodostamaa.

Joroisissa on kattavat ja toimivat peruspalvelut kuten sosiaali- ja terveystyö, varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio-opetus. Joroisissa on vahva yrittäjähenkki lukuisine metalliteollisuuden ja maatalouden yrityksineen. Majoitus- ja matkailutoiminta on vahvistunut viime aikoina. Joroinen on asemoitunut valtakunnalliseen liikenneverkkoon 5-tien, rautatien, lentokentän sekä Saimaan kautta.

Joroinen on liikkuvien kuntien kärkeä. Liikuntamahdollisuudet ovat erittäin hyvät ja monipuoliset. Niiden kehittämiseen on panostettu paljon viime vuosina. Kotkatharjun alue on kehittynyt ja tunnettu monipuolisista liikuntamahdollisuuksistaan. Alue tarjoaa nykyään monipuolisia harrastusmahdollisuuksia golfista mäkihyppyyn.

3.3 Tulevaisuuden haasteet

Väestö vanhenee ja vähenee

Suomessa yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa vuoteen 2040 mennessä yli 250 000 hengellä (MDI:n väestöennuste). Ikääntyminen näkyy kunnassamme vähenevänä asukasmääränä. Kuntaan muuttaneiden osuus ei ole vielä kääntänyt asukaslukua positiiviseksi tai paikannut luonnollisen väestökehityksen jättämää aukkoa. (Ks seuraavan sivun taulukko)

Väestön ikärakenne Joroisissa vuonna 2021 sekä ennuste vuosille 2022–2030

Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne / väestöennuste

Ikäluokka	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0–6-vuotiaat	245	229	216	206	195	187	190	183	178	173
7–12-vuotiaat	278	268	256	239	232	224	204	202	191	184
13–15-vuotiaat	138	142	153	157	154	144	132	122	121	115
16–18-vuotiaat	139	140	137	132	131	139	143	139	130	121
19–64-vuotiaat	2 351	2 269	2 182	2 115	2 061	1 989	1 945	1 898	1 850	1 814
Yli 65-vuotiaat	1 473	1 496	1 529	1 552	1 557	1 578	1 581	1 583	1 592	1 592
Väestö yhteensä	4 624	4 544	4 473	4 401	4 330	4 261	4 195	4 127	4 062	3 999

Monipaikkaisuus

Koronaepidemian aikana työikäiset ja muu väestö hakeutui mahdollisuuksien mukaan kaupunkikeskuksista väljempiin asumisympäristöihin mm. etätöihin. Monipaikkaisuus ja etätyö ovatkin muodostuneet monelle arkipäiväiseksi toiminnaksi.

Sosiaali- ja terveystalot

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä vastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Uudistus haastaa joroislaisten hyvin toimivat peruspalvelut ja muuttaa toiminnassa kuntatalouden painopisteitä.

Liikenneyhteydet

Kunnan saavutettavuus on yksi merkittävimmistä kilpailutekijöistä. 5-tien merkitys joroislaisille ja sen elinkeinoelämälle on merkityksellistä ja tärkeää. Pääväylä VT5 on lähes peruskorjattu Joroinen-Mikkeli välillä. Yksityisteiden kunnossapitoavustuksien määräraha on pienentynyt viime vuosina. Teiden peruskorjauksia ja etenkin siltojen peruskorjauksia olisi tehtävä vuosittain. Rautatie kulkee kunnan läpi, mutta itä – länsi suunnassa eli Savonlinnaan kulkevaa junayhteyttä ei ole. Lentopaikka avautui kahden vuoden tauon jälkeen pienkoneille, mutta markkinaehtoisesta liikenteen käynnistymisestä vaatisi sekä kunnalta, että valtiolta merkittävää rahallista avustusta. Saimaan kanavan tulevaisuus haastaa syyväylän tavarankuljetusta.

Tietoliikenneyhteydet ja digitaaliset palvelut

Toimivat ja nopeat tietoliikenneyhteydet ovat ratkaisevan tärkeitä kunnalle ja paikalliselle elinkeinoelämälle. Valokuituhankkeita on jo toteutunut kunnassa useita. Hankkeita on menossa parhaillaan vielä muutamalla kylällä. Valtion/EU:n tukien merkitys valokuituverkkojen rakentamisessa on taajamien ja kylien elinvoimalle tärkeää.

Maankäyttö

Kunnan on toimittava aktiivisesti ja ennakkoiden maan hankinnassa ja kaavoittamisessa, jotta sopivia tontteja olisi tarjolla yrityksille ja asukkaille. Joroisten kunnan nykyinen tonttivaranto on kohtalainen, mutta 5-tien varrella esim. erilaisten tilaa vaativien toimintojen käyttöön maata ei ole.

Maatalous, alkutuotanto ja yritystoiminta

Maatalouden ja yritystoiminnan osalta nykytilanne on haastava. Ukrainan tilanne on synkentänyt maanviljelijöiden sekä yritystoiminnan tilannetta. Tuotantokustannukset ovat nousseet huomattavasti.

Maatalouden toimintaedellytyksiä tulisi parantaa ja maatalousyrittäjien toimintaa kunnassamme tulisi arvioida monipuolisin keinoin.

Turvallisuus

Suomen ja koko Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut nopeasti ja ennakoimattomasti. Venäjän hyökkäys Ukraina on jo vaikuttanut muun muassa energian, ruuan ja palvelujen kallistumiseen. Inflaatio on korkea, joka haastaa kuntatalouden tasapainossa pysymisen.

Kuntatalous

Hyvinvointialueiden käynnistyessä kunnille tulevia valtionosuuksia ei vielä tarkalleen tiedetä. Tämä tuo epävarmuutta kunnan taloudelliselle kantokyvyille. Koronakriisin sekä Ukrainan kriisin aiheuttamat hintojen nousut vaikuttavat välillisesti ja suoraan myös kunnan kustannuksiin.

4 Kuntastrategian toimenpiteet ja päämäärät

4.1 Viihtyisä, turvallinen ja esteetön asuinympäristö

1. Vesihuollon toimintavarmuutta parannetaan vähentämällä korjausvelkaa ja turvaamalla varaveden saantia
2. Kunnan vuokra-asuntoja saneerataan eri asukasprofiileille huomioiden erityisesti lapsiperheet ja vanhukset
3. Monipaikkaisuutta edistetään muun muassa poikkeamislupien ja kaavoituksen sujuvoittamisella sekä valokuituverkkojen rakentamista avustuksilla
4. Taajamat pidetään viihtyisinä ja turvallisina: hoidetut puistot ja leikkipaikat, kevyen liikenteen väylät, roskikset, valaistus, suojatiet
5. Edistämme vesistöjen hyvinvointia
6. Edistetään Keski-Savon ilmastohankkeen toteutumista

4.2 Yritysmuutos ja elinvoima

1. Elinkeino-ohjelmassa toteutetaan yritysvaikutusten arviointi tarkoituksenmukaisuus periaatteella
2. Yrityksien perustamisessa annetaan neuvontaa ja tukea, myös olemassa oleville yrityksille verkostomaisella yhteistyöllä
3. Kunta hankkii omistukseensa potentiaalisilla sijainneilla olevia maa-alueita kaavoitettavaksi yritys- tai asuinkäyttöön
4. Tiestön ja liikenteen edunvalvonta ja kehittäminen
5. Lentokenttäalueen ja lentotoiminnan kehittäminen perustettavan lentopaikkayhtiön kautta

6. Maankäytön kehittämissuunnitelman laadinta, joka yhdistää lentokentän, 5-tien, Kotkatharjun ja Saimaan väliin jäävän alueen
7. Tonttimarkkinoinnin kehittäminen
8. Markkinoinnin kehittäminen ja vaikuttajamarkkinoinnin lisääminen
9. Kunnan tavoitteena on saada käännettyä muuttotappio muuttovoitoksi

4.3 Vakaa talous

1. Poistetaan, myydään tai puretaan tarpeettomia tai huonokuntoisia kiinteistöjä
2. Edistetään henkilöstön työhyvinvointia ja vähennetään sairauspoissaoloja ennakoivasti työterveyshuollon, esihenkilön ja työntekijän yhteistyöllä
3. Pidetään investointien taso maltillisena
4. Päivitetään metsäsuunnitelma vuonna 2024

4.4 Oma lukio

1. Lukion vetovoimaisuutta lisätään markkinoinnin ja tunnettavuuden keinoin
2. Lukio tekee aktiivista yhteistyötä perusopetuksen kanssa
3. Lukiokoulutukseen osallistuu ulkomaalaisia opiskelijoita (esimerkiksi Finest Future -ohjelman kautta)
4. Saavutettavuuden turvaaminen toisen asteen koulutukseen

4.5 Laadukas perusopetus

1. Opetushenkilöstön täydennyskoulutus ja osaamisen huomiointi koulutussuunnitelmassa
2. Toimivat opetus- ja kasvatustyötä edistävät tiimit
3. Ympäristökasvatus näkyy arjessa. Ympäristökäsikirjan mukainen toiminta. Ympäristökasvatuksen hankehaut ja ympäristökasvatuksen syventäminen ja soveltaminen

4.6 Toimivat peruspalvelut – sujuva arki

1. Kuntalaisten palvelut tuotetaan eri-ikäisille lähellä ja laadukkaasti
2. Toimiva rajapintayhteistyö hyvinvointialueen toimijoiden kanssa, esim. terveyden edistäminen ja hyvinvointi
3. Monipuolinen yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa

4.7 Terveelliset elämäntavat ja kannustaminen harrastuksiin

1. Tarjoamme kaikenikäisille monipuolisia liikunnan harrastusmahdollisuuksia. Vaalimme Suomen liikkuvin kunta -tunnustusta vuonna 2021
2. Luontoliikuntaan ohjataan ja opastetaan yhdessä kolmannen sektorin kanssa

3. Varhaiskasvatus ja opetus jalkautuvat opetuksessaan paljon lähiluontoon
4. Tehdään tutuiksi monipuoliset ulkoilu- ja liikuntapaikat kuntalaisille ja ulkopaikkakuntalaisille (markkinointi, tunnettuus)
5. Tuetaan eri-ikäisten kuntalaisten liikunnallista elämäntapaa
6. Houkutellaan matkailijat liikkumaan ja nauttimaan luonnosta
7. Pidetään järjestöjen salivuorot maksuttomina ja tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia
8. Järjestetään laadukkaita kulttuuritapahtumia yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa
9. Huomioidaan kulttuurikasvatus osana varhaiskasvatuksen ja koulujen arkea

4.8 Henkilöstön hyvinvointi ja työtyytyväisyys

1. Seurataan työntekijöiden hyvinvointia kyselyillä
2. Kartoitetaan, seurataan ja edistetään henkilöstön osaamista
3. Tuetaan perustehtävää tarkoituksenmukaisen koulutussuunnitelman myötä
4. Parannetaan henkilöstön työolosuhteita ja työtyytyväisyyttä henkilöstöä kuullen

4.9 Kuntaan muuttavat maahanmuuttajat

1. Kuntaan muuttaville ulkomaalaisille järjestetään tukea ja ohjausta kuntaan palkatun maahanmuutto- ja työllisyyskoordinaattorin toimesta
2. Kunnassa opiskeleville ja työskenteleville ulkomaalaistaustaisille henkilöille tarjotaan suomen kielen opetusta ja heitä ohjataan monipuoliseen harrastustoimintaan yhdessä joroislaisten kanssa
3. Kunnan kotoutumisohjelmaa päivitetään vähintään valtuustokausittain
4. Yhteistyö seurakunnan, järjestöjen ja yhdistysten kanssa on aktiivista maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi

4.10 Työllisyys ja työllistäminen

1. Osallistutaan aktiivisesti TE-2024 uudistuksen jalkauttamiseen ja kehittämiseen
2. Työllisyysaste pysyy korkealla tasolla
3. Kunnan työllistämistoiminta on taloudellisesti tehokasta

4.11 Hanketoiminta

1. Luodaan monipuolisia toimintaedellytyksiä kehittämiselle hanketoiminnan avulla
2. Huomioidaan eri rahoituskanavien mahdollisuudet kunnan kehittämisessä